

I Maltagliati

at synge et liv

*Tal ikke om mig, selv om du kender mig;
Se ind i dig selv, så vil du tale om mig.*

Beatrice Bugelli

til Laura

I Maltagliati

at synge et liv

En kvinde. En radio. En pastaret og først og fremmest sang.

De italienske folkesange har altid været en inspirationskilde for mig, fordi de formidler almindelige menneskers følelser, længsler og drømme. Sangene er de jævne menneskers stemme og indeholder alle aspekter af et hverdagsliv: arbejde, kærlighed, kamp, fødsel og død.

Om folkesangene skriver Paolo Ciampi: ”De er som stemmer i et kor, der fortæller millioner af navnløse og ansigtsløse menneskers livshistorier; de er dråber i en gavmild flod; stemmer der bryder stilheden og giver ordet tilbage til dem, som skæbnen har berøvet det.”

Idéen til en sangforestilling opstod efter at jeg havde læst Bruce Chatwins bog *Drømmespor* om de australske aboriginere og deres mytiske sange fra Drømmetiden, hvor deres forfædre sang landet frem. Disse sange har gennem århundreder gjort det muligt for aboriginerne at finde vej, når de begav sig på vandring gennem det vældige australske landskab. De havde ikke brug for landkort, for de kunne genkende vejen, når de sang sig gennem landskabet, og på den måde kunne de rekonstruere deres forfædres rejse. På samme måde vandrer kvinden i forestillingen igen ad sit livs stier ved hjælp af sangenes kort.

Senere i arbejdsprocessen stødte jeg på bogen *Beatrice* om den analfabetiske digter og fårehyrde fra Toscana, Beatrice Bugelli, som levede i 1800-tallet og havde et særligt talent for at synge og improvisere på vers. Bogen er en række samtaler med Beatrice, foretaget da hun var over 80 år gammel, kort før hun døde.

I Maltagliati
at synge et liv

Instruktion og medvirkende: Sandra Pasini
Co-instruktion: Ana Woolf
Scenografi, rekvisitter og kostumer: Antonella Diana
Tekst: Beatrice Bugelli, uddrag af bogen *Beatrice* af Paolo Ciampi, uddrag af *Højsangen*, uddrag af Giacomo Leopardis digt *Canto notturno di un pastore errante dell'Asia*, Nâzim Hikmet, Halfdan Rasmussen og Sandra Pasini.
Musik: Hector Berlioz, Johannes Brahms, Christoph Willibald Gluck, Sandra Pasini og italienske folkesange.
Radiostemme: Claus Johansen
Musikkonsulenter: Roberto Diana og Annemarie Waagepetersen
Kunstnerisk konsulent: Iben Nagel Rasmussen
Lyd: Verner Kjersgaard
Lysdesign: Mischa Twitchin og Ana Woolf
Værksted: Frederik Gravgaard
Teknisk afvikling: Simone Morosi
Oversættelse: Lene Waage Petersen
Foto: Teatret OM
Tak til: Leo Sykes, Claus Stampe og Giovanni Bartolo Nardi
Produktion: Teatret OM

Sandra Pasini

Sono ora qui, per venire incontro a te, che sei lì seduta sulla sedia, presenza che odora di sale e di basilico. Ti vedo coperta di fiori e di tessuti soffici, sedurre con il tuo passo lungo, cento di questi giorni. Mi vedo attraverso i tuoi occhi neri e grandi, mi vedo indifesa e forte allo stesso tempo, nel cantare a te i segni di una vita. La voce mi avvolge, mi stringe, mi fa volare, mi incoraggia ad andare, lì dove non è possibile andare...

CANTO

Testo: Giacomo Leopardi - Musica: Sandra Pasini

Che fai tu, luna, in ciel? Dimmi che fai, silenziosa luna?
Sorgi la sera, e vai, contemplando i deserti; indi ti posi.

RADIO

Testo: Paolo Ciampi, *Beatrice*

Mi chiedi di cosa parlano i nostri canti. Raccontiamo il sudore e le stagioni, il riposo e la tavola. E soprattutto l'amore pane che nemmeno al povero è negato. E pensa al lavoro nei campi ai giovani che sfidano e si danno una voce di rupe in rupe, perché il canto non è solo conforto, è anche gioia.

È l'antica fierezza della povera gente.

Si canta per alleggerire la fatica da bestie da soma, per farsi compagnia mentre si lava a giornata così da racimolare qualche soldo.

Si canta perché abbiamo sempre cantato.

Si canta perché si dicono cose non parole.

Jeg er her for at gå dig i møde, du der sidder der på stolen, et nærvær der dufter af salt og basilikum. Jeg ser dig dækket af blomster og lette klæder, forføre hundredevis af dage med dine lange skridt. Gennem dine sorte øjne ser jeg mig selv, jeg ser at jeg på én gang er skrøbelig og stærk, mens jeg synger for dig om aftegningerne af et liv. Stemmen omslutter mig, knuger mig, får mig til at flyve, den giver mig mod til at gå der, hvor det ikke er muligt at gå...

SANG

Tekst: Giacomo Leopardi - Musik: Sandra Pasini

Hvad laver du, Måne, på himlen? Sig, hvad laver du, tavse Måne?
Du står op om aftenen, vandrer betragtede henover ørkener; så går du ned.

RADIO

Tekst: Paolo Ciampi, *Beatrice*

Du spørger, hvad sangene handler om? De handler om sliddet og årtiderne, om hvile og måltider. Og først og fremmest om kærlighed, det brød, som selv den fattige har ret til. Og tænk så på arbejdet i markerne, og de unge, der udfordrede hinanden hen over kløfterne, for sangen er ikke kun trøst, den er også glæde.

Den er de fattiges ældgamle stolthed.

Vi synger for at gøre det hårde slid lidt lettere, for at føle et fællesskab, når vi er ude og vaske for andre.

Vi synger fordi vi altid har sunget.

Vi synger fordi sangene siger ting, ikke ord.

CANTO

Canto popolare abruzzese

Nebbi' a la valle nebbi' a la muntagne, ne le campagne nun ce sta nesciune. Addije, addije amore, casch'e se coije...la live casch'a l'albere li foije.

Casche la live e casche la genestre, casche la live e li frunne genestre. Addije, addije amore, casch'e se coije...la live casch'a l'albere li foije.

CANTO

Testo: Giacomo Leopardi - Musica: Sandra Pasini

Per montagna e per valle, per sassi acuti, ed alta rena, e fratte, al vento, alla tempesta, e quando avvampa l'ora, e quando poi gela,

corre via, corre, Varca torrenti e stagni, cade, risorge, e più e più s'affretta, senza posa o ristoro, lacero, sanguinoso.

Dimmi, o luna, dimmi: ove tende questo vagar mio?

... s'avess'io l'ali
Da volar su le nubi,
E noverar le stelle ad una ad una...

SANG

Folkesang fra Abruzzerne

Tåge i dalen og tåge i bjergene, ingen er ude på markerne. Farvel, farvel, min elskede. Oliven falder ned og høstes, træets blade falder.

Oliven falder, gyvel falder, oliven falder og gyvelens blade. Farvel, farvel, min elskede. Oliven falder ned og høstes, træets blade falder.

SANG

Tekst: Giacomo Leopardi - Musik: Sandra Pasini

Over bjerge gennem dale, over skarpe sten, gennem sand og krat i blæst og storm, når middagsheden brænder, når kulden bider,

iler han, iler, krydser vandløb og moser, falder, rejser sig igen, haster af sted, uden ophør eller hvil, forrevet, blødende... og når omsider...

Sig mig, Måne, sig mig: hvorhen stræber denne min vandren?

Hvis jeg havde vinger og kunne flyve over skyerne og tælle stjernerne én efter én...

CANTO

Testo: Nâzim Hikmet - Musica: Sandra Pasini

Il vento cala e se ne va
lo stesso vento non agita
due volte lo stesso ramo di ciliegio
Gli uccelli cantano nell'albero
ali che voglion volare
La porta è chiusa
bisogna forzarla
bisogna vederti, amore mio,
sia bella come te, la vita
sia amica e amata come te
so che ancora non è finito
il banchetto della miseria
ma finirà...

CANTO

Testo: Nâzim Hikmet - Musica: Sandra Pasini

Il più bello dei mari è quello che non
navigammo
il più bello dei nostri figli non è ancora
cresciuto
i più belli dei nostri giorni non l'abbiamo
ancora vissuti
e quello che vorrei dirti di più bello
non te l'ho ancora detto

RADIO

Ricetta del giorno:
I Maltagliati è il nome di un tipo di pasta
fatta in casa, originariamente ricavati
dai ritagli di sfoglia che avanzavano
dalla preparazione delle tagliatelle. I
Maltagliati si possono tradurre come:
quelli che sono tagliati mali.
La differenza tra questo e altri tipi di
pasta è che ogni pezzo è unico.
Ricetta per 2 persone:
200 g di farina di semola
3 tazze di acqua
pizzico di sale
Gli ingredienti sono mescolati e impastati
a fondo. Formate due palle uguali e
lasciatele riposare per almeno 2 ore.
Quindi stenderle e tagliarle irregolari
e poi farle bollire per 3 minuti. Servirle
eventualmente con salsa di pomodoro e
basilico. Buon Appetito! Sono le ore 12.

SANG

Tekst: Nâzim Hikmet - Musik: Sandra Pasini

Vinden lægger sig og forsvinder
den samme vind ryster ikke
to gange samme kirsebærgren
Fuglene synger i træet
vinger der snart vil flyve
Døren er lukket
jeg må slå den ind
jeg må se dig, min elskede,
må livet være smukt som dig
venligt og elsket som dig
jeg ved at endnu er den ikke er slut
elendighedens banket
men engang vil den slutte...

SANG

Tekst: Nâzim Hikmet - Musik: Sandra Pasini

Det dejligste hav er det vi aldrig har
besejlet
det dejligste barn er det der endnu ikke
er født
de dejligste dage i vort liv har vi endnu
ikke levet
og det dejligste jeg vil sige dig
har jeg endnu ikke sagt

RADIO

Dagens ret - I Maltagliati:
I Maltagliati er navnet på en type
hjemmelavet pasta, som på dansk kan
oversættes som dem, der er skåret
forkert. Oprindeligt bestod den af den dej
der blev tilovers når man skar udrullet
pastadej til tagliatelle. Forskellen på
denne og andre slags pasta er, at hvert
stykke Maltagliati er unikt.
Opskrift til 2 personer:
200 g durum-mel
3 dl vand
og lidt salt
Ingredienserne blandes, æltes godt
igennem og formes til to lige store kugler.
Rul dem ud og skær dem i stykker i
forskellig størrelse. Kog pastaen i 3
minutter og server retten med tomatsovs
og evt. lidt frisk basilikum. Buon appetito!
Klokken er tolv.

CANTO

Testo: Cantico dei cantici - Musica: Sandra Pasini

Fammi sentire la tua voce ancora
il tempo del canto è tornato
tu mi hai rapito il cuore
con un solo tuo sguardo
il tempo del canto è tornato

CANTO

Testo: Beatrice Bugelli - Musica: Sandra Pasini

Prima che ti abbandoni, amore mio,
Tutte le lingue morte parleranno,
E le fontane doneranno vino,
I pesci nell'asciutto nuoteranno.
Prima che io ti lasci e t'abbandoni
perfino gli aranci faranno limoni!

RADIO

Testo: Paolo Ciampi, Beatrice

Ecco la luce, ecco l'ombra: c'è davvero
differenza? Il sole si sposta alla svelta
e il luogo illuminato viene mangiato
dall'ombra. E allora: cosa succede della
luce che abbiamo perso?

CANTO

Canto popolare toscano

La donnina che semina il grano
volta la carta si vede il villano
il villano che zappa la terra
volta la carta si vede la guerra
e la guerra con tanti soldati
volta la carta si vedon i malati
e i malati con tanto dolore
volta la carta si vede il dottore
e il dottore che fa la ricetta
volta la carta si vede Concetta
e Concetta che serra le porte
volta la carta si vede la morte

SANG

Tekst: Højsangen - Musik: Sandra Pasini

Lad mig høre din røst
Sangens tid er kommet
Du har fanget mig
med et eneste blik
Sangens tid er kommet

SANG

Tekst: Beatrice Bugelli - Musik: Sandra Pasini

Før jeg slipper dig, min elskede
skal alle døde sprog tale
og kilderne springe med vin
Fiskene skal svømme på land
Før jeg forlader dig og slipper dig
skal appelsintræerne bære citroner!

RADIO

Tekst: Paolo Ciampi, Beatrice

Se, der er lyset. Og der er skyggen: er
der egentlig forskel? Solen flytter sig
hurtigt og det oplyste sted bliver opslugt
af skyggens mørke. Hvad bliver der
egentlig af det lys, vi har mistet?

SANG

Folkesang fra Toscana

Konen der går og sår korn
vend kortet, så ser du bonden
bonden der graver sin jord
vend kortet, så ser du krigen
krigen med mange soldater
vend kortet, så ser du de syge
de syge med mange smerter
vend kortet, så ser du doktoren
doktoren der skriver recepter
vend kortet, så ser du Concetta
og Concetta slår slåen for døren
vend kortet, så ser du døden

RADIO

Testo: Paolo Ciampi, *Beatrice*

Cosa ti posso dire:

Ci sono dolori che vanno e vengono,
dolori spessi come ciocchi duri come
sassi che ti schiacciano, che scorticano
la pelle più coriacea, e poi ci sono
dolori che invece volano via, leggeri,
trasparenti, bolle d'aria brave a svanire.
Come non ci fossero mai stati.

Mi chiedi perché canto.

Canto e mi sento più leggera, sento le
parole volare sulla melodia, danzare
sulle emozioni. Mi sento come chi china
la testa al vento.

Chi canta fa sogni belli. Il cuore gli
diventa grande come una casa, le
finestre aperte al vento di primavera.
Si canta perché si dicono cose non
parole.

CANTO

Testo: Beatrice Bugelli - Musica: Sandra Pasini

Chi v'amerà, ben mio, se non v'amo io?
Chi m'amerà se non m'amate voi?
Chi avrà pietà del dolor mio,
altri che voi di me, amore mio?
Chi avrà pietà del mio dolore
altri che voi di me, caro mio amore?

CANTO

Testo: Beatrice Bugelli - Musica: Sandra Pasini

Una fontana non può far due fiumi;
e se li fa, non li può far correnti.
Una candela non può far due lumi;
e se li fa, non li può far lucenti.
Una campana non può far due suoni,
e se li fa, non li può far sonori.
Una ragazza che ha due amatori,
tutti due non li può far contenti.
E li può far contenti se lei vuole:
uno di fatti, l'altro di parole.
E li può far contenti se volesse:
uno di fatti, l'altro di promesse.

RADIO

Tekst: Paolo Ciampi, *Beatrice*

Ja, hvad skal man sige?

Der er sorger der kommer og går, sorger
så tykke som træstammer, så hårde
som sten, der knuser én, som flænses
den sejeste hud; og så er der sorger der
flyver væk igen, lette og gennemsigtige -
luftbobler, der hurtigt forsvinder. Som om
de aldrig havde været der.

Du spørger hvorfor jeg synger.

Jeg synger og føler mig lettere, jeg
mærker ordene danse på melodien,
danse på følelserne, jeg føler det som
om jeg bøjer hovedet for blæsten.
Den der synger drømmer smukt. Hjertet
bliver stort som et hus, med vinduerne
åbne ud imod forårvinden.
Vi synger fordi sangene siger ting,
ikke bare ord.

SANG

Tekst: Beatrice Bugelli - Musik: Sandra Pasini

Hvem vil elske dig, min skat, hvis jeg ikke
elsker dig?
Hvem vil elske mig, hvis du ikke elsker mig?
Hvem vil føle medlidenhed med min smerte,
andre end dig, min elskede?
Hvem vil føle medlidenhed med min smerte,
andre end dig, min kæreste ven?

SANG

Tekst: Beatrice Bugelli - Musik: Sandra Pasini

En kilde kan ikke lave to floder;
og hvis den gør, så flyder de ikke af sted.
Et lys kan ikke lave to flammer;
og hvis det gør, så skinner de ikke.
En klokke kan ikke lave to toner,
og hvis den gør, så klinger de ikke.
En pige der har to kærester,
kan ikke gøre dem begge glade.
Hun kan gøre dem glade, hvis hun vil:
den ene med gerning, den anden med ord.
Hun kan gøre dem glade, hvis hun ville:
den ene med gerning og den anden med
løfter.

CANTO

Canto popolare siciliano

Vitti 'na bedda affacciata 'a finestra
c'abbivirava lu basilicò
E ju ci dissi damminni 'na 'nticchia
idda mi dissi è tuttu lu tò
Famminni jiri mé matri a la missa
ca ti lu dugnu cu tutta la grasta
A la turnata ci tornu a passari
persi la grasta e lu basilicò
e cu lu si e cu lu no
di notti si chianta lu basilicò

CANTO

Tekst: Halfdan Rasmussen - Musik: Sandra Pasini

Vai calmo e silenzioso per il mondo.
Ogni acino porterà il suo vino.
Ogni sogno umano è un cantico.
Sii fedele al sogno che è tuo.

Un giorno sognerai da solo.
Da solo il sogno diventerà una mancanza.
Vai vicino al profeta
e chiama i tuoi fratelli per nome.

Inquieto è il cuore dell'uomo,
assalito dal dolore e dal male.
Vai sotto al silenzio delle stelle
e cerca ciò che tu stesso porti con te.

Vai calmo e silenzioso come un crepuscolo.
Lascia che il silenzio ti porti.
Ogni sogno umano è un cantico
che porta a casa chi non trova la strada.

SANG

Folkesang fra Sicilien

Jeg så en køn pige i vinduet
hun stod og vandede basilikumplanten
jeg sagde til hende:
giv mig en smule
hun svarede: det er alt sammen dit;
Nu går jeg, for min mor er i kirke,
så gi'r jeg dig det hele og urtepotten med.
På hjemvejen kom jeg forbi igen
der var hverken urtepotte eller basilikum,
om natten planter man basilikum.

SANG

Tekst: Halfdan Rasmussen - Musik: Sandra Pasini

Gå stille og tyst gennem verden.
Hver drue skal bære sin vin.
Hver menneskedrøm er en højsang.
Vær tro mod den drøm som er din.

En dag skal du drømme alene.
Alene blev drømmen et savn.
Gå nær til den menneskefødt
og kald dine brødre ved navn.

Uroligt er menneskets hjerte,
bestormet af sorg og fortræd.
Gå ind under stjernernes stilhed
og søg hvad du selv bærer med.

Gå stille og tyst som en skumring.
Lad stilheden bære dig frem.
Hver menneskedrøm er en højsang
som leder den vejløse hjem.

Teatret OM

Buen 15 · 6950 Ringkøbing

Tlf. 97 44 19 89 / 24 24 71 47

teatretom@teatretom.dk · www.teatretom.dk